

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/119/2003

OCENY DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU I PREZYDENTA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- W lipcu oceny działalności Sejmu, Senatu i urzędu prezydenta są prawie takie same jak przed miesiącem. W zasadzie nie zmieniły się one od kwietnia, kiedy to nastąpiło znaczne ich pogorszenie.
- Nadal blisko trzy czwarte ankietowanych (74%) negatywnie ocenia działalność Sejmu. Jest ich nieco więcej niż w czerwcu - o 3 punkty, co mieści się w granicach błędu statystycznego. Tak samo jak przed miesiącem tylko co ósmy respondent (13%) uważa, że obecny Sejm pracuje dobrze.
- Oceny dotyczące Senatu pozostały bez zmian - jedna piąta badanych (20%) wyraża pozytywne opinie o jego działalności, natomiast połowa (51%) ma do niej zastrzeżenia.
- O wiele lepiej niż praca parlamentu oceniana jest w dalszym ciągu działalność prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Zdecydowana większość ankietowanych (70%) uważa, że urząd prezydenta pracuje dobrze, a jedna piąta (21%) wystawia mu złe oceny.

W lipcu¹ opinie o działalności Sejmu, Senatu i urzędu prezydenta są niemal takie same jak w ostatnich miesiącach. W zasadzie nie zmieniły się one od kwietnia, kiedy to nastąpiło znaczne ich pogorszenie. Ani wynik referendum akcesyjnego, ani inne wydarzenia polityczne nie wpłynęły na opinie o pracy parlamentu i prezydenta.

Nadal blisko trzy czwarte ankietowanych (74%) negatywnie ocenia działalność Sejmu. Jest to nieznacznie więcej niż w poprzednim sondażu (o 3 punkty procentowe, co mieści się w granicach błędu statystycznego). Tak samo jak przed miesiącem co ósmy respondent (13%) uważa, że obecny Sejm pracuje dobrze.

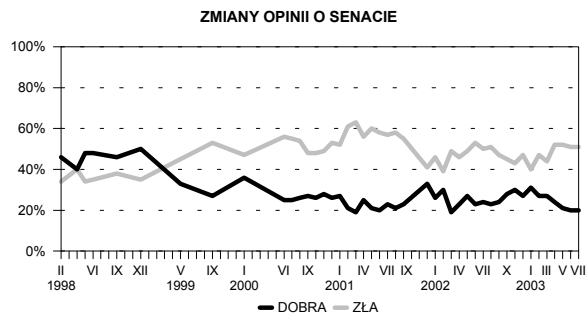
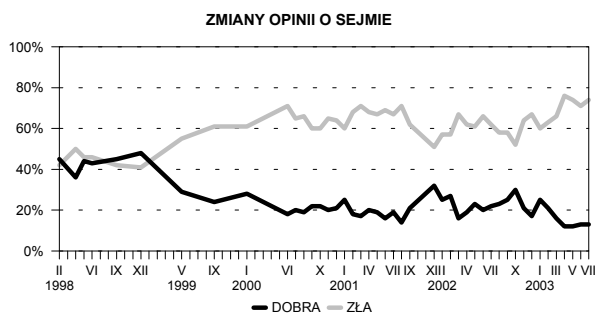
Oceny dotyczące Senatu pozostały bez zmian - jedna piąta badanych (20%) wyraża pozytywne opinie o jego działalności, natomiast połowa (51%) ma do niej zastrzeżenia. Lepsze w porównaniu z Sejmem oceny Senatu wynikają przede wszystkim z większej liczby osób niemających zdania na temat działalności tej izby parlamentu (o pracy posłów nie potrafi się wypowiedzieć 12% badanych, a o pracy senatorów - 29%).

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany od VI do VII 2003	
		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI		VII
		2002							2003								
		w procentach															
Sejm	dobra	23	20	22	23	25	30	21	17	25	21	16	12	12	13	13	0
	zła	61	66	62	58	58	52	64	67	60	63	66	76	74	71	74	+3
Senat	dobra	27	23	24	23	24	28	30	27	31	27	27	24	21	20	20	0
	zła	49	53	50	51	47	45	43	47	40	47	44	52	52	51	51	0

*Pominięto „trudno powiedzieć”

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (158) przeprowadzono w dniach 4-7 lipca 2003 roku na liczącej 952 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

W ocenie pracy parlamentu istotną rolę odgrywa poziom wykształcenia ankietowanych - wyższy częściej wiąże się z dobrymi opiniami o działalności Senatu (ocena ma związek z zainteresowaniem polityką i wymaga pewnej wiedzy), natomiast w przypadku Sejmu im wyższe wykształcenie, tym więcej osób krytycznie ocenia jego działalność. W grupach społeczno-zawodowych najbardziej krytyczni wobec Sejmu są respondenci pracujący na własny rachunek poza rolnictwem (85% ocen negatywnych).

Opinie respondentów powiązane są też z ich sytuacją materialną: dobre warunki częściej wiążą się z pozytywnym nastawieniem do działalności posłów i senatorów, a złe - z negatywnym.

Na oceny badanych najbardziej, oczywiście, wpływa ich orientacja polityczna: im bliżej lewego bieguna (na skali lewica-prawica) lokują oni swoje poglądy, tym częściej pozytywnie oceniają działalność Sejmu i Senatu, a im bliżej prawego - tym częściej negatywnie (zob. tabele aneksowe).

Wyraźne odzwierciedlenie w opiniach o Sejmie mają także sympatie partyjne ankietowanych. Najwięcej dobrych ocen wystawia działalności posłów elektorat koalicji SLD-UP, natomiast najbardziej krytyczni są sympatycy Samoobrony oraz PiS i PO.

Tabela 2

Elektoraty partii politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność Sejmu ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD+UP	24	65	11
LPR**	17	77	6
PSL**	15	78	7
PO RP	19	80	1
PiS	14	84	2
Samoobrona**	9	89	2
Niezdecydowani, na kogo głosować	13	69	18
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	9	74	16

* Określone na podstawie **deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych**
** Dane dotyczące tych partii należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność ich zwolenników w badanej próbie.

Senatowi wystawia dobre noty blisko połowa zwolenników PO, dopiero na drugim miejscu - pod względem liczby opinii pozytywnych - jest elektorat koalicji SLD-UP, a następnie PSL. Należy jednak zauważyć, że wśród potencjalnych wyborców PSL częstsze są oceny negatywne niż pozytywne. Najbardziej krytyczni w opiniach o pracy Senatu są zwolennicy Samoobrony, LPR i PiS.

Tabela 3

Elektoraty partii politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność Senatu ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO RP	47	39	14
SLD+UP	37	34	29
PSL**	30	47	23
Samoobrona**	22	68	10
LPR**	21	66	13
PiS	18	64	18
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	47	38
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	12	56	32

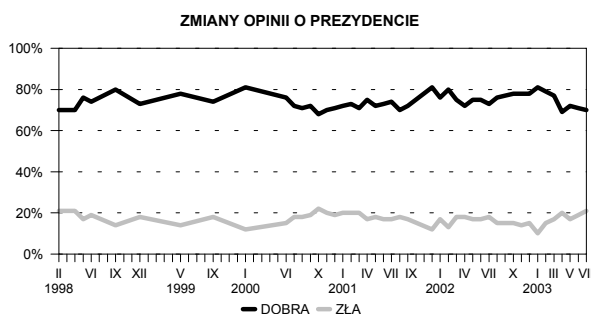
* Określone na podstawie **deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych**
** Dane dotyczące tych partii należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność ich zwolenników w badanej próbie.

Opinie o działalności Aleksandra Kwaśniewskiego są porównywalne z ocenami z kwietnia, maja i czerwca (zmiany są nieznaczne i mieszczą się w granicach błędu statystycznego). Wciąż zdecydowana większość badanych (70%), choć nie aż tak znaczna jak na przełomie lat 2002/2003, pozytywnie ocenia działalność prezydenta. Złe oceny wystawia jedna piąta ankietowanych (21%).

Tabela 4

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany od VI do VII 2003	
		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI		VII
		2002							2003								
		w procentach															
Prezydent	dobra	75	75	73	76	77	78	78	78	81	79	77	69	72	71	70	-1
	zła	17	17	18	15	15	15	14	15	10	15	17	20	17	19	21	+2

*Pominięto „trudno powiedzieć”

Im badani są lepiej wykształceni, mają lepsze warunki materialne, a także im większa jest miejscowość, w której mieszkają, tym częściej pozytywnie oceniają działalność prezydenta. Najwięcej dobrych ocen wystawiają prezydentowi przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (zob. tabele aneksowe).

Zróżnicowanie ocen działalności Aleksandra Kwaśniewskiego wiąże się jednak przede wszystkim z poglądami politycznymi (deklarowana lewicowość sprzyja ocenom pozytywnym, natomiast prawicowość - negatywnym).

W większości elektoratów głównych partii i ugrupowań politycznych zdecydowanie przeważają pozytywne opinie o działalności Aleksandra Kwaśniewskiego. Najwięcej jest ich

wśród sympatyków SLD-UP (jak można było oczekiwać), a następnie w elektoracie PO. Natomiast wśród potencjalnych wyborców Samoobrony przeważają negatywne opinie o urzędzie prezydenta, również w elektoracie LPR trochę więcej jest ocen złych niż dobrych.

Tabela 5

Elektoraty partii politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD+UP	91	8	1
PO RP	85	13	2
PSL**	80	14	6
PiS	73	20	7
LPR**	45	49	6
Samoobrona**	36	57	7
Niezdecydowani, na kogo głosować	65	20	15
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	65	23	12

* Określone na podstawie **deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych**
** Dane dotyczące tych partii należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność ich zwolenników w badanej próbie.

Pozytywny wynik referendum akcesyjnego, świadczący o zwiększonym zaangażowaniu obywateli w sprawy polityki, nie wpłynął w istotny sposób na postrzeganie pracy parlamentu i urzędu prezydenta. Oceny działalności tych instytucji są prawie takie same jak w ostatnich miesiącach. Być może kwestia członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest wyraźnie oddzielana od tego, co dzieje się w sferze polityki. Ponadto do utrwalania się dotychczasowych opinii o pracy głównych instytucji politycznych mogą się przyczyniać coraz to nowe afery wstrząsające naszą sceną polityczną.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	74	12	952
Płeć				
Mężczyźni	15	78	7	455
Kobiety	12	71	17	497
Wiek				
18-24 lat	16	73	11	147
25-34	17	71	12	175
35-44	17	75	8	171
45-54	12	80	8	191
55-64	8	79	13	106
65 lat i więcej	9	69	22	162
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	70	16	351
Miasto do 20 tys.	16	77	7	131
20-100 tys.	11	76	13	184
101-500 tys.	12	77	11	170
501 tys. i więcej mieszk.	12	79	9	116
Wykształcenie				
Podstawowe	10	68	22	256
Zasadnicze zawodowe	14	74	12	244
Średnie	16	77	7	359
Wyższe	12	81	7	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	13	79	8	62
Prac.umysł.niż.szczębla	16	79	4	76
Pracownicy fiz.- umysł.	16	76	9	77
Robotnicy wykwalifikowani	18	79	3	59
Robotnicy niewykwalifik.	22	62	16	39
Rolnicy	15	67	19	46
Pracujący na własny rach.	10	85	5	43
Bierni zawodowo				
Renciści	10	74	16	109
Emeryci	7	75	17	169
Uczniowie i studenci	19	71	10	91
Bezrobotni	13	75	12	131
Gospodynie domowe i inni	12	65	23	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	16	74	10	127
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	15	80	5	67
sekt. pryw. poza rolnict.	17	79	4	170
prywatnym gośp. rolnym	15	68	17	50
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	12	73	15	124
300-399	15	74	11	99
400-599	13	73	14	204
600-800	15	77	8	151
Powyżej 800 zł	15	79	7	153
Ocena własnych war. mater.				
Źle	10	78	12	328
Średnie	13	73	14	463
Dobre	22	70	8	161
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	7	77	16	75
Raz w tygodniu	13	73	14	440
1-2 razy w miesiącu	18	72	10	158
Kilka razy w roku	13	76	11	184
W ogóle nie uczestniczy	14	79	6	95
Poglądy polityczne				
Lewica	21	72	6	194
Centrum	14	77	9	289
Prawica	12	85	3	225
Trudno powiedzieć	8	64	29	243

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	51	29	952
Płeć				
Mężczyźni	22	55	23	455
Kobiety	18	48	34	497
Wiek				
18-24 lat	26	51	24	147
25-34	19	49	32	175
35-44	24	54	22	171
45-54	19	53	28	191
55-64	14	51	34	106
65 lat i więcej	17	50	33	162
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	46	32	351
Miasto do 20 tys.	20	62	18	131
20-100 tys.	16	55	30	184
101-500 tys.	21	50	29	170
501 tys. i więcej mieszk.	21	50	29	116
Wykształcenie				
Podstawowe	16	50	35	256
Zasadnicze zawodowe	17	52	31	244
Średnie	24	55	21	359
Wyższe	25	41	34	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	42	32	62
Prac. umysł. niż. szczebla	22	59	19	76
Pracownicy fiz.- umysł.	17	47	36	77
Robotnicy wykwalifikowani	24	60	15	59
Robotnicy niewykwalifik.	25	49	26	39
Rolnicy	16	49	36	46
Pracujący na własny rach.	27	39	34	43
Bierni zawodowo				
Renciści	16	55	30	109
Emeryci	16	53	31	169
Uczniowie i studenci	31	42	27	91
Bezrobotni	16	59	25	131
Gospodynie domowe i inni	16	45	39	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	25	45	30	127
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	56	25	67
sekt. pryw. poza rolnict.	24	52	24	170
prywatnym gosp. rolnym	16	51	33	50
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	18	55	27	124
300-399	20	53	27	99
400-599	21	54	25	204
600-800	19	57	24	151
Powyżej 800 zł	26	47	27	153
Ocena własnych war. mater.				
Źle	13	60	27	328
Średnie	23	47	30	463
Dobre	28	44	28	161
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	20	53	27	75
Raz w tygodniu	23	48	29	440
1-2 razy w miesiącu	21	54	25	158
Kilka razy w roku	16	52	32	184
W ogóle nie uczestniczy	14	61	25	95
Poglądy polityczne				
Lewica	32	42	25	194
Centrum	20	55	25	289
Prawica	23	61	16	225
Trudno powiedzieć	8	44	47	243

Tabela 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	70	21	9	952
Płeć				
Mężczyźni	71	22	6	455
Kobiety	68	20	12	497
Wiek				
18-24 lat	72	21	7	147
25-34	72	18	10	175
35-44	74	22	4	171
45-54	69	22	9	191
55-64	64	25	10	106
65 lat i więcej	65	22	14	162
Miejsce zamieszkania				
Wieś	65	23	13	351
Miasto do 20 tys.	69	25	6	131
20-100 tys.	71	22	7	184
101-500 tys.	76	17	7	170
501 tys. i więcej mieszk.	75	17	8	116
Wykształcenie				
Podstawowe	63	23	14	256
Zasadnicze zawodowe	70	22	8	244
Średnie	72	21	7	359
Wyższe	80	16	4	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	87	9	4	62
Prac.umysł.niż.szczębla	79	18	3	76
Pracownicy fiz.-umysł.	74	19	8	77
Robotnicy wykwalifikowani	75	25	1	59
Robotnicy niewykwalifik.	84	9	7	39
Rolnicy	44	33	23	46
Pracujący na własny rach.	77	16	8	43
Bierni zawodowo				
Renciści	64	30	6	109
Emeryci	65	22	13	169
Uczniowie i studenci	76	12	12	91
Bezrobotni	62	30	8	131
Gospodynie domowe i inni	66	18	16	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	83	13	4	127
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	75	19	5	67
sekt. pryw. poza rolnict.	73	20	6	170
prywatnym gosp. rolnym	48	30	21	50
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	63	25	12	124
300-399	74	19	7	99
400-599	72	23	5	204
600-800	73	18	9	151
Powyżej 800 zł	79	16	5	153
Ocena własnych war. mater.				
Źle	65	25	10	328
Średnie	70	21	9	463
Dobre	79	13	8	161
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	37	9	75
Raz w tygodniu	69	20	11	440
1-2 razy w miesiącu	71	20	9	158
Kilka razy w roku	71	21	8	184
W ogóle nie uczestniczy	80	16	3	95
Poglądy polityczne				
Lewica	84	13	3	194
Centrum	78	16	6	289
Prawica	61	34	5	225
Trudno powiedzieć	57	21	22	243